

TIPS & TRICKS

De brieven van Mia

GEEN GOED OF FOUT

Het lesmateriaal bij *De brieven van Mia* is ontwikkeld om het gesprek in de klas op gang te helpen over ingewikkelde of gevoelige thema's als oorlog, identiteit en discriminatie. Het biedt verdieping bij het boek en de voorstelling *De brieven van Mia*. Het is niet bedoeld als toets om de kennis van de leerlingen te testen. Er zijn geen goede of foute antwoorden, het bewustwordingsproces en het bevorderen van een onderzoekende houding bij leerlingen staat centraal.

EEN VEILIGE SFEER

Wees erop attent dat sommige onderwerpen uit de modules gevoelig kunnen liggen. Daarom is het juist belangrijk deze te behandelen. Een veilige sfeer is hiervoor van belang.

Leerlingen moeten de vrijheid voelen om hun mening te kunnen geven. Stel van tevoren in samenspraak met je leerlingen een aantal 'bouwstenen of omgangsregels' op; wat hebben zij nodig om zich senang te voelen in de klas?

Maak deze bouwstenen of omgangsregels samen; zo kun je je leerlingen makkelijker aanspreken op

HET BELANG VAN REFLECTIE

Elke module bestaat uit opdrachten en vragen die leerlingen moeten beantwoorden. We adviseren een module altijd te eindigen met een klassikale reflectie. De modules bieden een aanknopingspunt om dieper in te gaan op bepaalde thema's. Zo kan thema 3 een opstapje zijn voor leerlingen om eigen ervaringen met vooroordelen te bespreken. Het is belangrijk dat er voor reflectie tijd wordt genomen.

GEVOELIGE ACHTERGRONDEN EN VERHALEN VAN KINDEREN

Dit hoeft geen belemmering te zijn voor gebruik van het lesmateriaal. Integendeel, het kan juist het gesprek tussen leerlingen aanmoedigen en leerlingen de ruimte geven om hun eigen ervaringen te delen. Wat hierbij wel essentieel is, is dat je je als docent bewust bent van wat er speelt in de klas. Zit er iemand in de klas met een vluchtelingenachtergrond? Of een kind met familie die de Holocaust overleefd heeft?

HOE LEG IK INGEWIKKELDE BEGRIPPEN UIT?

Zie de begrippenlijst in de docentenhandleiding.

HOE GA IK OM MET COMPLOTTHEORIEËN IN DE KLAS?

'De Joden zitten achter de aanslagen van IS!' Als docent kun je te maken krijgen met complottheorieën van leerlingen. Hoe ga je hier als docent mee om? Wat zijn de do's en don'ts wanneer het om dit soort opmerkingen gaat. De Anne Frank Stichting heeft samen met Stichting School en Veiligheid een klein naslagwerk gemaakt voor docenten waarin praktische tips en adviezen staan omschreven voor als je hier als docent mee te maken krijgt.

De brochure is gratis te downloaden via de website van de [Anne Frank Stichting](#) en de hardcopy is gratis te bestellen via [Stichting School en Veiligheid](#).

MOEILIJKE VRAGEN OVER DE OORLOG BEANTWOORDEN

Waarom had Hitler een hekel aan Joden? Waarom gingen de Joden niet gewoon naar een ander land? Als docent kun je te maken krijgen met vragen of opmerkingen van leerlingen waar je niet zo 1, 2, 3 het antwoord op weet. De Anne Frank Stichting heeft een selectie gemaakt van een aantal lastige vragen van leerlingen en geprobeerd daar een antwoord op te formuleren, inclusief feedback van een sociaal psychologe die de mogelijkheden verkent hoe je het antwoord nog aan zou kunnen vullen. De meest gestelde vragen kun je [hier](#) vinden.

In *De brieven van Mia* worden heftige opmerkingen niet geschuwd. In het eerste hoofdstuk kun je lezen hoe meester Len ook aanloopt tegen lastige vergelijkingen, ingewikkelde vragen of opmerkingen van leerlingen. Kijk hier hoe hij dit oplost:

'De Joden doen precies hetzelfde met de Palestijnen nu, de Joden gooien de Palestijnen uit hun land toch en behandelen ze heel slecht,' zegt Fateh boos.

'Waarom zou ik dit moeten leren als het nu toch weer gebeurt?'

Stel vragen terug:

Wat bedoel je precies met 'ze doen hetzelfde'? Wie bedoel je eigenlijk met 'de Joden'?

Leg uit/bied context:

De strijd tussen Israël en de Palestijnen is verschrikkelijk en ongelooflijk ingewikkeld, maar er is een verschil tussen Joden en de staat Israël. Wie kan mij dat verschil uitleggen?

Er wonen in Nederland een heleboel Joden die niets te maken hebben met wat daar gebeurt.

Maar ook niet alle Israëliërs zijn verantwoordelijk voor de oorlogsmisdaden die Palestijnen worden aangedaan. Net zomin als alle Palestijnen verantwoordelijk zijn voor de oorlogsmisdaden die Israëliërs worden aangedaan.

Maak vergelijkingen/leg verbanden die zinvol zijn:

Als we kijken naar de nazi's tijdens de Tweede Wereldoorlog, dan noemen we hen nazi's en geen Duitsers. Waarom is dat zo, denk je?

Niet alle Duitsers waren nazi's en niet alle nazi's waren Duits.

Haal het naar de eigen leefwereld:

Moslims krijgen vaak de schuld voor aanslagen die door IS worden gepleegd. IS-strijders zijn moslims maar niet alle moslims zijn IS-strijder. Sterker nog; het merendeel van de moslims is tegen de daden van IS.

Sta er open en neutraal in:

Oordelen zorgen vaak voor afstand tussen jou en je leerling. Blijf geïnteresseerd in de achterliggende redenen waarom de leerling iets vraagt of zegt, bevraag en blijf oordeelvrij.

Zo blijf je in verbinding met je leerling

WAAR KAN IK DE LEERLINGEN MEER LEREN OVER:

DE TWEDE WERELDOORLOG

<https://kampwesterbork.nl/>

<https://nmkampvught.nl/>

<https://www.annefrank.org/nl/>

<https://www.jck.nl/>

<https://beeldbankwo2.nl/nl/>

<https://www.oorlogsbronnen.nl/>

<https://nationaalonderduikmuseum.nl/>

<https://www.nadeoorlog.nl/>

<https://steunpuntgastspreekers.nl/>

<https://www.verzetsmuseum.org/>

<https://www.joodsmonument.nl/>

SYRIË EN ANDERE VLUCHTVERHALEN

<https://www.humanityinaction.org/>

<https://www.vluchtelingenwerk.nl/>

<https://vrolijkheid.nl/>